

Forfatter: Heiberg, Johan Ludvig

Titel: Udrag fra Dramatik i udvalg

Citation: Heiberg, Johan Ludvig: "Dramatik i udvalg", i Heiberg, Johan Ludvig: *Dramatik i udvalg*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2000, s. 618. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergjl04val-shoot-idm140721241340256/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Dramatik i udvalg

logekarakter, der udøver filantropisk virksomhed og gensidig støtte blandt »brødrene» samt tilsigter åndelig forædling af den enkelte; f.'s ceremoniel præges af hemmeligholdt symbolik og hviler på et grundlag af mystik. – *Mel. Ah que l'amour (...) chames: (fr.)* Åh, hvor kærligheden dog ville have tillokkelse for mig, en i samtiden kendt og populær melodi; det er i det flg. lykkedes for Heiberg – evt. bistået af G. Zinck (1788-1828) el. H. Rung (1807-71) – selv at bidrage med en stemme (se flg. note) til en femstemmig (Nongpareil + Trop + Madam Voltisubito + Klatterup + Ledermann) sats, hvori flere kendte melodier synges samtidig (som kanon, markeret med klammer i teksten), »hvad der jo nærmest maa kaldes et Slags kontrapunktisk Kunststykke, omend af lettere Art.« (Krogh, s. 43). – *Ah qu'il est doux (...) plus finir: (fr.)* Hvor det er sødt at se Dem således! Jeg bliver vanvittig af lykke, af glæde. En kærlighedsflamme dør snart, siger man, men denne skal aldrig slukkes. – *Ny Melodie: denne melodi er komponeret af Heiberg selv (jf. foreg. n.) og findes (som nr. 1) i notetillæget til Poet. Skr., 1862, IX. – Schönstes Weibsbild (...) verrückt: (ty.)* Skønneste kvinde, at jeg skal tilstå det for dig, har du gjort mig til Corydon [konventionelt navn på den smægtende-tilbedende hyrde i den fra antikken stammende og i renessancen genoplivede hyrdedigtning]. O tilgiv, når jeg rent forgår i den flamme, som du har antændt. Det lille brev, som du mildt skænker mig, din sang, dit væsen henrykker mig. Ser jeg dig, når du styrer gangerne, bliver min hjerne helt forstyrret.

- 320 *Mel. Smukke Pige med det brune Haar:* melodien er en tyrolervals (Ländler), der findes (som nr. 29) i V. Faber & C. Møller (udg.), *Sang og Klang II*, 1873, s. 33. Den fik den her citerede tekst af N. T. Bruuns *Sanct Hans-Dags-Festen* (1820), skrevet til en sommerforestilling, men aldrig opført. Af den dramatiske tekst, der består af en række usammenhængende scener, som udspilles ved Kirsten Pils Kilde (!), bevarede kun de indlagte sange en vis popularitet, fx denne, hvori en jæger gør stormkur til en ung pige. – *Se il mio nome (...) duplici cuori: (ital.)* Når nu mit navn er V. [ital.: pludseligt spring], så må d'herrer bære over med, at den lille Zefyr [dvs. Vestenvind] gør pludselige spring for mig blandt blomsterne. Så et hjerte her, så et hjerte dér, kærlighed sukker her, kærlighed græder dér. Hvad skal man mene om dette? Hvad skal jeg gøre med dobbelte hjerter? – *Mel. (...) Amor marinaro:* melodi fra J. Weigels opera *L'amor marinaro* (ital.: *Kærlighed til søs*, ca. 1790). – *I Patriotisk (...) Tydsk og Fransk:* den kosmopolitiske Heiberg spotter her de nationalistiske retninger i

- samtiden, der (som fx N. F. S. Grundtvig) fremhævede det nord. (= »gothiske») el. specifikt da. på bekostning af udenlandske, særligt fr. kulturverdier.
- 321 *Pluddervælske*: se n.t.s. 277. – *Taskenspiller*: se n.t.s. 277. – *Krigen*: krigen med England 1807-14. – *Mel. O mein lieber Augustin*: (ty.) O, min kære A., en gl. humoristisk spottevis, møntet på en wiensk gadesanger (Bänkelsinger) ved navn A., der levede omkr. 1670. – *Vindsæk*: vindbøjtel, opblæst og indbildsk person uden soliditet. – *Krabat*: (vild) røver. – *Dravat*: overhaling, »omgangs».
- 322 *A présent (...) Signor Nonpariglio*: (fr.-ital.) Nu går jeg, vi skal til at begynde på vores fjerde forestilling. Det er til den femte, at jeg venter Dem, hr. Trop ... Der er så mange folk i butikken, lad os gå denne vej, hr. Nonpareil. – *Hansqvast*: nar. – *Alle binde (...) Oxen som tærsker*: forvanskning af et (for)bud i 5. Mos. 25,4: Du må ikke binde munden til på en okse, når den tærsker. – *Mel. Der staaer (...) Faders Gaard*: melodien findes i Erik Bøgh (red.), *Den danske Vaudeville III*, 1919, s. 72 og er dér angivet som den no. folkemelodi, »Aa kjöre Vatten aa kjöre Veds»; bedst kendt er den i dag utvivlsomt i forbindelse med slutningssangen »Paa Tankens Slot bor Studenten glad» fra J. C. Hostrups vaudeville *Gjenboerne* (opf. 1844, udg. 1847).
- 323 *Stokfiol*: en ganske lille violin. – *Helten som paa Sanct Helena døer*: Napoleon I (fr. kejser 1805-14), der maj 1821 døde på S.H., en lille klippeø i det sydlige Atlanterhav. – *Vive l'Empereur*: (fr.) Leve kejseren, se foreg. n. – *Viva Keiser*: et ordspil, idet udbruddet »Vive l'Empereur» (se foreg. n.) oversat til ital. + ty. bliver navnene V. + K. – *Ægteskab*: forening. – *Kirsten Giftelov*: i Holbergs komedier en person, der arrangerer ægteskab for giftelystne, betalingsvillige folk. – *Mel. Madame Gails Tyrolerise*: M.G. er den fr. romancesangerinde, pianistinde og komponist Sophie Gail (1776-1819), der i samtiden blev stærkt hyldet på sine koncertturneer rundt i Europa; blandt hendes kompositioner er denne tyrolersang, »Celui qui sut toucher mon coeur» (fr.: Den der kunne bevæge mit hjerte); melodien findes i Erik Bøgh (red.), *Den danske Vaudeville III*, 1919, s. 76.
- 326 *Obligation*: gældsbevis. – *Mel. Fryd Dig ved Livet*: Melodien, der findes i Erik Bøgh (red.), *Den danske Vaudeville III*, 1919, s. 77, er til en i samtiden meget yndet og i klubberne hyppigt sunget vise af schweizeren M. Usteri (1763-1827), »Freut euch des Lebens, weil noch das Lämpchen glüht» (tysk: Glæd jer ved livet, medens lampen endnu gløder), der oversattes til da. af R. Franckenau (1767-1814) og satres i musik af H. G. Nägeli (1773-1836).